
Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2011

Lunds kommun

.....
*Lena Salomon
Bengt-Åke Hägg
Alf Wahlgren*

4 april 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionsfråga och metod	2
3	Granskningsresultat	4
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3	Driftredovisning	6
3.1.2	Balanskrav	6
3.1.3	God ekonomisk hushållning	7
3.1.3.1	Finansiella mål	8
3.1.3.2	Mål för verksamheten	8
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	9
3.2	Rättvisande räkenskaper	10
3.2.1	Resultaträkning	10
3.2.2	Balansräkning	12
3.2.3	Kassaflödesanalys	13
3.2.4	Sammanställd redovisning	13
3.2.5	Tilläggsupplysningar	14

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet, *med undantag av pensionsredovisningen*, redogör för **utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen**.

Vi bedömer vidare att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på **rättvisande räkenskaper** och är upprättad enligt god redovisningssed.

Årets resultat är negativt och uppgår enligt driftredovisningen till -231 mnkr. Resultatet enligt kommunallagens balanskrav redovisas till -19,9 mnkr. Kommunen lever inte upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Uppkommet underskott ska regleras inom en treårsperiod enligt kommunallagen.

Resultatet är inte förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Mellan 2010 och 2011 har verksamhetens nettokostnader ökat med 9,2 %. Detta ska jämföras med att skatteintäkter och generella statsbidrag enbart ökade med 2,5 % mellan samma år. Ökningstakten för nettokostnaderna mellan 2010 och 2011 är också högre jämfört med hur nettokostnaderna utvecklats de senaste åren. Särskilt angeläget är således att dämpa kostnadsutvecklingen.

Utifrån återrapporteringen i förvaltningsberättelsen bedömer vi att:

- *ett av tre finansiella mål uppnås*. Mål avseende ett årligt positivt resultat och nivån avseende nettoinvesteringar uppnås inte
- samtliga kommunfullmäktiges allmänna mål för verksamheten *uppnås*
- *17 av kommunfullmäktiges 38 mål för nämnderna uppnås* och resterande mål *inte fullt ut uppnås* till följd av att redovisade indikatorer enbart delvis uppnås. Enbart byggnadsnämnden och socialnämnden uppfyller samtliga fullmäktiges mål för nämnderna.
- föreliggande verksamhetsredovisningar per nämnd inklusive styrelsen är bra, tydliga och informativa. Vi konstaterar att alla nämnder (undantaget miljö-nämnden) redovisar resultat och bedömning för samtliga indikatorer. Att graden av måluppfyllelse är i paritet med 2010 års resultat.

Kommunen avviker i väsentlig mening från god redovisningssed avseende värderingsfrågor enligt följande:

- KRL kap 5 §§2 och 4 samt Kommunallagens bestämmelser i kap 8 §14 avseende redovisning av pensionsåtaganden intjänade före 1998,

Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen. Samma redovisningsätt tillämpades föregående år.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av berörda.

3 Granskningsresultat

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Årets resultat är negativt och uppgår enligt driftredovisningen till -231 mnkr vilket är 132 mnkr lägre än budget. Resultatet enligt kommunallagens balanskrav redovisas till -20 mnkr vilket är 14 mnkr högre än budget (-34 mnkr). Som förklaring till det bättre resultatet nämns att nämndernas nettokostnader blev 33 mnkr högre, att finansiella och verksamhetsövergripande kostnader blev 22 mnkr högre samt att utfallet för skatter och generella statsbidrag blev 69 mnkr högre.

Det negativa ojusterade resultatet på -231 mnkr är 132 mnkr lägre än budget (-99 mnkr). Det uppges bero på att verksamhetens nettokostnad blev 19 mnkr högre än budget, de finansiella nettokostnaderna överskred budget med 182 mnkr samt att utfallet för skatter och generella statsbidrag blev 69 mnkr högre än budget.

Händelser av väsentlig betydelse

Under rubriken "Hänt i Lund 2011" listas i kort form 21 händelser. Av listan framgår det bland annat att: Lunds kommun utses till bästa miljökommun, är tredje bästa investeringsort och en av Sveriges fem bästa skolkommuner. I en omvärldsanalys lämnas upplysningar om väsentliga förändringar och händelser under året som bland annat berör befolkningsutvecklingen och arbetsmarknaden i Lund. I analysen nämns också utvecklingen kring bostadsbyggande och välfärd och folkhälso. Under rubriken Kommunens internationella verksamhet 2011 redovisas en rad händelser och insatser som bidragit till att befästa Lunds position som bland annat internationellt centrum för forskning och vetenskap och ekonomiskt nav i Öresundsregionen. Bland händelserna nämns Handbolls VM, Dalai Lamas besök, invigning av Medicon Village och att kommunfullmäktige tagit emot besökande ambassadörer, delegationer, studentgrupper från ett 30-tal länder.

Förväntad utveckling

I omvärldsanalysen framgår, utöver händelser av väsentlig betydelse, även information om den förväntade utvecklingen. I nämndernas verksamhetsredovisningar, som ligger utanför förvaltningsberättelsen, återfinns redogörelser för den förväntade utvecklingen under rubriken "Framtid och utveckling".

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro specificerad på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad, redovisas i förvaltningsberättelsens

personalredovisning. Kommunens totala sjukfrånvaro uppgick under 2011 till 5,2 procent vilket är en mindre förbättring mot 2010 med 0,1 procentenhet. Det innebär att målet för 2011 om en sjukfrånvaro på max 5,0 procent inte uppnås. Utöver redovisning av sjukfrånvaron innehåller personalredovisningen en redogörelse för att de tre andra personalpolitiska målen har uppnåtts.

Gemensam förvaltningsberättelse

Under rubriken: Resultat och ekonomisk ställning för kommunens samlade verksamhet redovisas den gemensamma förvaltningsberättelsen. Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och lämnar särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1. I redovisningen informeras om att kommunen gör ett avsteg från KRL som säger att pensionsförpliktelser ska redovisas enligt blandmodellen. Motivet till avvikelserna från KRL anges i årsredovisningen till att kommunen ”anser att det är förenligt med god ekonomisk hushållning”.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Återkommande och informativa avsnitt är *Vart gick skattepengarna* och *Fem år i sammandrag*, som i tabellform redovisar hur mycket skattepengar som har gått till olika verksamheter.

Förvaltningsberättelsen innehåller också en Miljöredovisning som inleds med att konstatera att Lunds kommun utsågs till Sveriges bästa miljökommun 2011. Redovisningen innehåller en avstämning och bedömning av kommunens fem lokala miljömål. Bedömningen som görs är att kommunen klarar fyra mål och ett bedöms som möjligt att uppnå avseende minskning av koldioxidutsläpp till år 2020 (minskning 2011 med 6 %).

I Miljöredovisningen lämnas också uppgifter om kommunens arbete med nya klimatmål, skyddad natur, ekologisk mat, miljöbilar, avfall samt det miljöarbete som bedrivs inom den kommunala organisationen.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar.

Budgeten för 2011 års investeringar uppgick till 705,7 mnkr. Utfallet blev 799,4 mnkr. Störst avvikelse mot budget avser servicenämnden där investeringarna överstiger budget med drygt 100 mnkr. För 2012 budgeteras en investeringsnivå på 741 mnkr. De anledningar som främst anges är den ökande befolkningen och ett ökat

krav på kommunal service. Sammantaget leder detta till att kommunen under 2012 har fokus på investeringsverksamheten och en investeringsprövning görs för att belysa samtliga investeringar.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. Nämndernas budgetavvikelse samt förändringen från avvikelsen i prognosen per sista augusti 2011 redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd mnkr	Budget	Utfall	Prognos	Avvikelse budget	Avvikelse prognos
Kommunstyrelse	-183,8	-175,2	-182,0	8,6	6,8
Service-nämnd	101,3	82,8	88,0	-18,5	-5,2
Byggnadsnämnd	-23,7	-23,3	-24,0	0,4	0,7
Teknisk nämnd	-209,4	-213,3	-210,0	-3,9	-3,3
Miljönämnd	-11,6	-10,4	-11,0	1,2	0,6
Kultur- o fritidsnämnd	-279,2	-278,1	-279,0	1,1	0,9
Socialnämnd	-421,7	-427,6	-430,0	-5,9	2,4
Vård- o omsorgsnämnd	-1 346,1	-1 387,0	-1 355,0	-40,9	-32,0
Utbildningsnämnd	-438,2	-424,9	-434,0	13,3	9,1
Barn- o skolnämnder	-1 936,7	-1 919,1	-1 930,0	17,6	10,9
Renhållningsstyrelse	0,4	0,9	0,0	0,5	0,9
Summa nämnderna	-4 748,7	-4 775,2	-4 767,0	-26,5	-8,2
varav engångsposter	0,0	-31,1	0,0	-31,1	-31,1
	-4 748,7	-4 744,1	-4 767,0	4,6	22,9

Störst avvikelse redovisar servicenämnden med -18,5 mnkr och vård- och omsorgsnämnden med -40,9 mnkr. Total avvikelse mot budget för kommunen uppgår till 4,6 mnkr. Avvikelsen mot prognosen är totalt sett 22,9 mnkr eller 0,5 %. Föregående år redovisade servicenämnden en budgetavvikelse på 32,3 mnkr och vård- och omsorgsnämnden redovisade en avvikelse på 24,9 mnkr. Utbildningsnämnden redovisar i stort sätt samma avvikelse detta år som föregående år.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning att balanskravet inte har uppfyllts år 2011. Nedanstående tabell visar justeringsposterna:

Avstämning av balanskravsresultat	mnkr
Redovisat resultat	-231,0
Avgår:	
Realisationsvinster	-7,1
Nedskrivningar	5,1
Uppräkning av pensionsskuld	213,2
Justerat resultat	-19,8
Ingående resultat att återställa	0,0
Underskott att täcka inom 3 år enligt KL	-19,8

Det senaste året som Lunds kommun redovisade ett underskott enligt balanskravsreglerna var 2007. Underskottet återställdes under det kommande året. År 2010 visade ett stort överskott framförallt beroende på väsentligt högre statsbidrag och skatteintäkter. I augustiprognosen för år 2011 redovisades ett underskott med -65 mnkr. Vår bedömning är att det i årsredovisningen inte preciseras närmare hur underskottet enligt ovan skall återställas, däremot redovisas att budget 2012 har som balanskravsmål att visa ett överskott på 95 mnkr.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Utifrån återrapporteringen i förvaltningsberättelsen bedömer vi att:

- *ett av tre finansiella mål uppnås.* Mål avseende ett årligt positivt resultat och nivån avseende nettoinvesteringar uppnås inte
- *samtliga kommunfullmäktiges allmänna mål för verksamheten uppnås*
- *17 av kommunfullmäktiges 38 mål för nämnderna uppnås* och resterande mål *inte fullt ut uppnås* till följd av att redovisade indikatorer enbart delvis uppnås. Enbart byggnadsnämnden och socialnämnden uppfyller samtliga fullmäktiges mål för nämnderna.

Lunds kommuns styrmodell

Styrmodellen utgår från Lunds kommuns vision som beskriver en bild av ett framtida önskvärt tillstånd i kommunen. Lunds kommun arbetar med tre målnivåer: fullmäktigemål, nämndsmål och verksamhetsmål. Fullmäktiges mål är dels allmänna och riktar sig till alla nämnder och dels särskilda för varje nämnd.

Enligt styrmodellen analyseras verksamhetens resultat med utgångspunkt från målen. Resultaten i sin tur ligger till grund för en bedömning av i vilken utsträckning som målen uppnåtts. I förvaltningsberättelsens beskrivning av styrmodellens arbetsprocess framgår det: "Bedömningen är utgångspunkt för vilka åtgärder som väljs. Detta ger en lärande organisation. Tolkningar, bedömningar och val av åtgärd sker i dialog mellan olika "intressenter" Resultatet mäts och värderas kontinuerligt med hjälp av ett antal mätetal/indikatorer som utgår från budgetens fullmäktige-

mål. För varje måttetal anges ett årligt värde som följs upp i delårsrapport och årsanalys och årsredovisning.”

3.1.3.1 Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot kommunens finansiella mål som fastställts i budget 2011:

Tabell 1: Finansiella mål 2011

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2011	Utfall 2011	Måluppfyllelse
Kommunen skall ha ett årligt positivt resultat som minst uppgår till två procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. (jämfört med kommunallagens balanskrav).	Årets resultat är negativt med -20 mnkr.	<i>Klarar ej målet.</i>
Långsiktigt skall kommunens låneskuld per invånare inte överstiga det vägda medelvärdet för landets samtliga kommuner (2010: 13 600 kr/inv).	Låneskulden uppgår till 1 011 miljoner kronor vid årsskiftet vilket motsvarar cirka 9 050 kr/inv.	<i>Klarar målet.</i>
Nettoinvesteringarna får årligen uppgå till högst 12 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Målet motsvarar 540 miljoner kronor. Utfallet blev 685 miljoner kronor.	<i>Klarar ej målet.</i>

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt ett måldokument för mandatperioden 2010-2012 innehållande kommunfullmäktiges allmänna mål för verksamheten och kommunfullmäktiges mål för nämnderna. Dessa mål beskrivs och utvärderas i årsredovisningen.

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2011 beslutat om tio stycken allmänna mål för verksamheten. I förvaltningsberättelsen görs en redogörelse av det uppnådda resultatet för varje mål. Bedömningen som görs är att samtliga tio allmänna mål klaras.

I anslutning till uppföljningen av kommunfullmäktiges allmänna mål finns en sammanfattande bedömning av måluppfyllelsen. I sammanfattningen anges att av de 89 indikatorer som valts ut för att mäta måluppfyllelsen bedöms drygt 60 procent eller 55 av indikatorerna: ”Klarar målet”. I sammanfattningen anges också att uppföljning av miljönämnden saknas då översyn av mål och indikatorer pågår.

I den sammanfattande bedömningen konstateras att årets resultat vad gäller de allmänna målen visar på en hög måluppfyllelse och god kvalitet i verksamheten. När det gäller kommunfullmäktiges mål för nämnderna bedöms att vård- och omsorgsverksamheten inte klarade målen 2011. För skolverksamheten konstateras att

trots goda studieresultat så klarade inte alla skolnämnderna 2011 års målsättning vad gällde betygsresultat och behörighet till gymnasieskolan och högre utbildning. Sammanfattningen avslutas med ett konstaterande att graden av måluppfyllelse är fortsatt god. I tabell 2 nedan har vi gjort en sammanställning över måluppfyllelsen av kommunfullmäktiges mål för nämnderna.

Tabell 2: Måluppfyllelse av kommunfullmäktiges mål för nämnderna

Nämnd	Antal mål	Indikatorer	Klarar ej målet (%)	Klarar målet (%)
Kommunstyrelsen	1	6	50	50
Service-nämnden	3	4	25	75
Byggnadsnämnden	2	2		100
Tekniska nämnden	5	9	44	56
Kultur- och fritidsnämnden	1	7	57	43
Socialnämnden	1	3		100
Vård- och omsorgsnämnden	4	14	64	36
Utbildningsnämnden	6	10	40	60
Barn- och skolnämnd Lunds stad	7	16	13	87
Barn- och skolnämnd Lund öster	7	16	38	62
Renhållningsstyrelsen	1	2	50	50

Av tabellen framgår att antalet mål för nämnderna varierar liksom antalet indikatorer. Flest mål och indikatorer har skolnämnderna. I redovisningen av måluppfyllelsen görs en avstämning av indikatorerna men det framgår inte hur många av målen som bedöms bli uppfyllda. Det framgår heller inte av redovisningen hur många indikatorer som ska bedömas "klaras målet" för att målet ska anses uppfyllt. Det är i bara två fall som det går att konstatera att samtliga mål är uppfyllda och det gäller byggnadsnämnden och socialnämnden då dessa klarar samtliga sina indikatorer. Det bör dock noteras att dessa båda nämnder har jämförelsevis få mål och indikatorer. I övrigt kan noteras att vård- och omsorgsnämnden och kulturnämnden har relativt låg grad av måluppfyllelse mätt som andel klarade indikatorer.

Enligt kommunallagen 8 kap. 1 § ska "kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer". I den gemensamma förvaltningsberättelsen görs bedömningen att nästan alla bolag och kommunalförbund har goda resultat och en god ekonomisk ställning. I övrigt bedöms Räddningstjänsten Syd i allt väsentligt uppfylla det övergripande verksamhetsmässiga målet, och VA SYD redovisar ett resultat uppgående till noll.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Verksamhetsredovisningen innehåller redogörelser per nämnd. Nämndsredovisningarna utgår från rubrikerna: Verksamhetsuppdrag, Årets händelser, Mål och måluppfyllelse, Ekonomi samt Framtid och utveckling. Samtliga nämndsredovis-

ningar innehåller också en resultaträkning på nämnds nivå med uppgifter om de tre senaste årens utfall. Som avslutning redovisas i tabellform hur nämnden lyckats med att klara kommunfullmäktiges mål för nämnden. Det är alltså i stort sett samma redovisning som återfinns i förvaltningsberättelsen. Skillnaden är att redovisningen av måluppfyllelsen blir utförligare och tydligare i och med att de kompletteras med kommentarer i avsnitten Mål och måluppfyllelse.

Vi anser att föreliggande verksamhetsredovisningar per nämnd inklusive styrelsen är bra, tydliga och informativa och bedömer att:

- redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar
- att alla nämnder (undantaget miljönämnden) redovisar resultat och bedömning för samtliga indikatorer
- att graden av måluppfyllelse är i paritet med 2010 års resultat.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen uppfyller KRL:s krav och i övrigt är upprättad i enlighet med god redovisningssed med nedanstående avvikelser:

Lunds kommun använder sig sedan ett flertal år tillbaka av den sk fullfonderingsmodellen avseende pensionsredovisningen. Detta innebär att hela pensionsskulden återfinns som avsättning i balansräkningen. Detta strider mot KRL 5 kap §§ 2 och 4 samt bestämmelser i KL 8 kap §14. Kommunen anser att det är i högsta grad förenligt med god ekonomisk hushållning att redovisa på detta sätt. Kommentarer kring detta är redovisat i redovisningsprinciperna. Avsatt belopp för pensioner uppgår för tiden fram till 1998 till 2 390 mnkr inklusive särskild löneskatt. Lagstiftningen förordar den sk blandmodellen som innebär att pensioner intjänade före 1998 redovisas som ansvarsförbindelse.

Utöver ovanstående har kommunen valt att:

- Tillämpa RKR rekommendation nr 10 avseende avsättningar som gäller fr o m 2011
- Tillämpa RKR rekommendation nr 20 avseende klassificering av finansiella tillgångar i vissa delar. Rekommendationen som helhet gäller fr o m 2012
- Vad gäller RKR rekommendation nr 18 avseende avgifter och bidrag till investeringar kommer denna att fullt ut tillämpas fr o m 2012
- RKR rekommendation nr 19 avseende nedskrivningar gäller fr o m 2012. Kommunen har valt att tillämpa denna fr o m 2011

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år: (mnkr)

Resultaträkning och prognos 2011-12-31	Utfall 2011	Utfall 2010	Ökn/ Minsk. %
Verksamhetens intäkter, inkl engångsposter	1392	1350	3,1%
Verksamhetens kostnader, inkl engångsposter	-5740	-5321	7,8%
Avskrivningar	-227	-219	3,6%
Verksamhetens nettokostnader	-4575	-4190	9,2%
Skatteintäkter	4286	4089	4,8%
Generella statsbidrag	280	364	-23,0%
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>4566</i>	<i>4453</i>	<i>2,5%</i>
Finansiella intäkter	76	61	24,6%
Finansiella kostnader	-298	-40	-645,0%
Årets resultat	-231	285	

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och ”opåverkbara” poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

- Kommunen erhöll 2010 ett särskilt konjunkturstöd på 106 mnkr, vilket redovisas som generella statsbidrag, detta stöd erhöles inte 2011.
- I verksamhetens kostnader ingår ökning av pensionsavsättning med 258 mnkr inkl särskild löneskatt, vilket är en stor del av det redovisade resultatet. Skillnaden beror dels på skillnader i uppräknigen av pensionsavsättningen mellan åren samt en höjd ränta i pensionskuldsberäkningen som påverkat 2011 negativt.
- Realisationsvinster samt avslut av exploateringsområden uppgår till 32,1 mnkr. Andra engångsposter är omstruktureringskostnader vård- och omsorgsverksamheten på 14 mnkr samt särskilda avgifter avseende LSS enligt domslut på 7,6 mnkr. Nedskrivningar av anläggningstillgångar har gjorts enligt RKR 19 med 31,1 mnkr.
- Avräkning för slutlig skatteavräkning uppgår till 15,7 mnkr och 2011 års prognostiserade avräkning uppgår till 80,2 mnkr. Totalt uppgår alltså beloppet till 95,9 mnkr. Vad avser uppräkning av 2011 års statsbidrag var den preliminära bedömningen att 600 kr skulle utgå per invånare. Slutavräkningen uppgår till 727 kr per invånare.
- Mellan 2010 och 2011 har verksamhetens nettokostnader ökat med 9,2 %. Detta ska jämföras med att skatteintäkter och generella statsbidrag enbart ökade med 2,5 % mellan samma år. Ökningstakten för nettokostnaderna mellan 2010 och 2011 är också högre jämfört med hur nettokostnaderna utvecklats de senaste åren. Kostnadsökningen för vård- och omsorg är 140 mnkr mellan åren 2010 och 2011.

Nedanstående tabell visar en grov fördelning av resultatet:

Analys av resultat mot budget	mnkr
Budget 2011	-98,7
Redovisat resultat	-231,1
Differens	-132,4
Detta består bl a av	
Verksamhetsresultat	-19,0
Finansiella nettokostnader	-182,0
Skatter och generella statsbidrag	69,0
	<u>-132,0</u>

Vi bedömer att resultaträkningen *ger* en i allt väsentligt rättvisande bild av årets resultat.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt *ger* en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. Se dock ovan vad avser fullfonderingsmodellen av pensionsskulden.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Här nedan redovisas de största skillnaderna mellan 2010 och 2011:

- I posterna aktier och andelar respektive långfristiga fordringar redovisas bl a innehavet och utlånade medel till Krafringen AB. Till följd av ändrade regler för ränteavdrag har ägarna till bolaget under 2011 fattat beslut om att de långfristiga fordringarna omvandlas till aktieägartillskott. Under 2012 kommer bolaget att genomföra en fondemission som omvandlar aktieägartillskottet till aktier i bolaget.
- Kortfristiga fordringar innehåller fordringar på förmedlade lån på 600 mnkr enligt beslutat certifikatsprogram. Motsvarande post återfinns som kortfristig skuld

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar.

Finansiering av kommunens investeringar har skett genom dels kassaflöde från den löpande verksamheten med 295 mnkr (huvudsakligen av- och nedskrivningar som inte innebär ett utflöde av likviditet) samt upplåning på netto 514 mnkr. Investeringarna uppgår till 794 mnkr netto.

Noter finns i tillräcklig omfattning. Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden.

I årsredovisningen finns ett avsnitt betecknat ”resultat och ekonomisk ställning för kommunens samlade verksamhet. I avsnittet beskrivs de olika koncernföretagens verksamhet och resultat. Vidare redovisas kommunens andel av respektive bolag och kommunalförbund för fem år. Bestämmelser om sammanställd redovisning återfinns i KRL 8,1 och 8,2. Vidare gäller RKR rekommendation 8,2. I rekommendationen anges bl a att det skall finnas en förvaltningsberättelse som skall innehålla en översikt över kommunens samlade verksamhet. Upplýsningar skall lämnas om

- Viktiga förhållanden för bedömning av ekonomin, som inte redovisas i balans- och resultaträkningen
- Händelser av väsentlig betydelse som inträffat under och efter räkenskapsårets slut
- Den samlade verksamhetens förväntade utveckling
- Väsentliga personalförhållanden
- Andra förhållanden som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den samlade kommunala verksamheten.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt omfattar dessa uppgifter. För att få en större helhetsbild skulle den gemensamma förvaltningsberättelsen kunna kompletteras med:

- Interna köp och försäljningar och
- Utdelningar och borgensavgifter.

3.2.5 Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningens tilläggsupplysningar uppfyller KRL:s krav och i övrigt lämnas i enlighet med god redovisningssed, innebärande att:

- Tillämpade redovisningsprinciper beskriver varje särskild redovisningsprincip och eventuella förändringar av dessa som årsredovisningens intressenter måste känna till för att rätt förstå årsredovisningens innehåll.
- Viktiga uppgifter och poster i förvaltningsberättelse, resultat- och balansräkning samt kassaflödesrapport specificeras och preciseras i notupplysningar som krävs i KRL respektive RKR:s rekommendationer samt god redovisningssed i övrigt.

2012-04-04

Bengt-Åke Hägg
Projektleddare

Lena Salomon

Lena Salomon
Uppdragsledare